

مصاحبه با جناب مهندس هادی کهولی

۲. آیا پیش از دوران تحصیل خود در دانشگاه به زمینه کاری خود علاقه‌مند بودید و اینکه آیا تا به حال در این زمینه‌ها، فعالیت‌های پژوهشی داشته‌اید؟

من از دوران کودکی و نوجوانی علاقه‌مند به محیط زیست و راهکارهای حفاظت از محیط زیست بودم و این علاقه‌مندی در دوران مختلف زندگی‌ام، به صورت رویکردهای مختلف نمایان شد؛ از جمع‌آوری زباله‌های مسیرها گرفته تا بحث‌های جدی‌تری مثل پروژه‌های زیست محیطی که در آن مقطع زمانی، پیش آمده بود. این موارد زمینه‌های اولیه‌ای بود که من به عنوان یک نیروی جوان وارد این حوزه شدم و متوجه مسائل و چالش‌هایی در حوزه محیط زیست در کشور شدم؛ چالش‌هایی همچون چالش‌های آب، زیست محیطی، فرسایش خاک که همچنان نیز وجود دارند و من اولین بار در فعالیت‌های دانشجویی با این حوزه، آشنا شدم.

۱. لطفاً ابتدا خود را معرفی نموده و در رابطه با زمینه کاری و تحصیلی خود توضیح دهید.

بنده هادی کهولی هستم؛ در مقطع کارشناسی، در رشته مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف مشغول به تحصیل شدم و پس از مدتی، تصمیم به تغییر رشته گرفتم و در رشته مهندسی صنایع، مشغول به تحصیل شدم. در مقطع کارشناسی ارشد در رشته MBA تحصیل کردم و در دوران تحصیل خود در دانشگاه، در حیطه بازرگانی و مدیریت فعالیت نمودم و در حال حاضر، عضو هیئت مدیره شرکت مانا آب و انرژی هستم.

۳. پس از اتمام دوره کارشناسی در رشته مهندسی برق، تصمیم به ادامه تحصیل در رشته MBA گرفتید. لطفاً در رابطه با این تغییر رشته و گرایش، توضیح دهید و با توجه به اینکه تعداد زیادی از دانشجویان، به این گرایش علاقه‌مند هستند، چه توصیه‌ای برای آن‌ها دارید؟ همانطور که پیش‌تر گفتم من در مقطع کارشناسی از رشته مهندسی برق به رشته مهندسی صنایع تغییر رشته دادم. آن زمان این کار، عجیب به نظر می‌رسید. این جرعه بدین شکل زده شد که همان‌موقع، تقریباً یکی دو سال قبل از من، فضایی در دانشگاه شریف ایجاد شده بود که تعدادی از دانشجویان دانشکده مهندسی برق یا مکانیک به مهندسی صنایع تغییر رشته می‌دادند و می‌توانستند وارد رشته‌ای شوند که جنبه عملی‌تر و نزدیک‌تر به کسب و کار داشت. یک سال قبل از من تعدادی از دانشجویان المپیادی رشته مهندسی برق تغییر رشته داده بودند. این تصمیم را زمانی گرفتم که یک سال از ورودم به دانشگاه گذشته بود و در این یک سال به ارزیابی از خودم رسیدم و دریافتم به حیطه‌های کارآفرینی و کسب‌وکار علاقه دارم؛ بنابراین وارد رشته مهندسی صنایع شدم. وقتی رشته مهندسی صنایع را به اتمام رساندم، درس‌های حوزه کسب و کار، در ادامه تحصیلات خود در مهندسی صنایع بود. آن مقطع زمانی، تنها دو یا سه سال بود که دانشکده مدیریت در دانشگاه شریف تأسیس شده بود.

آن زمان هنوز رفتن به رشته‌های مدیریت و حوزه‌های کسب و کار از دانشکده‌های مهندسی کمتر شناخته شده بود اما امروزه پس از ۲۰ سال، این روند بسیار جا افتاده است. البته این موضوع در دنیا سابقه‌ای ۵۰ تا ۶۰ ساله دارد اما در ایران سابقه‌ای ۲۰ ساله دارد و من هم وارد حوزه کسب و کار شده و مشغول به تحصیل در رشته MBA شدم. البته اگر تجربه امروز را داشتم، بلافاصله پس از فارغ‌التحصیلی، MBA نمی‌خواندم؛ زیرا قدرت جذب کسی که سریع تغییر رشته داده و فارغ‌التحصیل شده و وارد رشته MBA شده بود، تنها ۳۰ یا ۴۰ درصد موضوعات بود و بدین معنا که ما بخش عمده موضوعات را متوجه نمی‌شدیم؛ به عنوان مثال ما هیچ تجربه‌ای در زمینه مسائل حقوق و پاداش نداشتیم. بعدها که پس از چندین سال کار که مدتی فرصت داشتم به دانشکده سر بزنم، متوجه شدم که بازآموزی نیاز دارم که توانستیم با دانشکده هماهنگ کنیم تا دوره‌های بازآموزی برای ورودی‌های سال‌های پیش برگزار کند. بنابراین به نظر من این مسیر خوبی پس از مهندسی است (تحصیل در MBA) برای کسانی که در طول تحصیل خود متوجه می‌شوند که به حوزه کارآفرینی علاقه دارند یا می‌خواهند در حوزه کسب‌وکار به توفیقات بیشتری برسند با این ملاحظه که با یک ۲-۳ سال تجربه کاری وارد رشته MBA بشوند، می‌تواند بسیار برایشان مفید و موثر باشد. این روش متداول و مرسوم در دنیا است؛ معمولاً کسانی وارد رشته MBA می‌شوند که تجربه ۵ تا ۱۰ سال کار دارند و در یک بازه استراحتی، دوره مدیریت را می‌گذرانند.

کسب‌وکارها اگر بخواهند به منافع کوتاه مدتشان نگاه کنند، در بیشتر مواقع از بحث‌های زیست‌پایدار، محیط زیست بدون توجه، عبور می‌کنند و این ما را به جایی رسانده است که دنیا در آن با خطرات بزرگی مواجه است.

من بار دیگر تاکید میکنم که به سامانه دانشگاه در چند زمینه انتقاد دارم. در واقع نقشی که دانشگاه در توسعه پایدار باید ایفا کند را ایفا نمی‌کند و می‌خواهم از این محور ادامه بدهم که من در واقع، باور جدی دارم که بستر کارآفرینانه برای کسب‌وکار مرتبط با زیست پایدار فراهم نیست و ما در یک فضای خیلی جهت‌دهی شده‌ای در فعالیت‌های استارت‌آپ و کارآفرینانه با آن مواجه هستیم که این فضا اشکالات خاص خودش را دارد. اگر بخواهم ساده بگویم ما یک فضای عمومی هیجانی را ایجاد نموده‌ایم که کارآفرینی استارت‌آپی خیلی خوب است؛ به طور مثال دیجی کالا. فعالیت‌های زیست‌محیطی و توسعه پایدار و فعالیت‌های کارآفرینانه در این حوزه و زیست‌پایدار در این حوزه، ظرافت‌ها و پیچیدگی‌های خاص خودش را دارد که متأسفانه اکوسیستم مرتبط با آن را ایجاد نکردیم که در این حوزه، هم دولت و هم دانشگاه اشکال دارند. اگر ما متوجه بشویم که بوم‌سازگان (اکوسیستم) مطلوب کارآفرینی در حوزه توسعه و زیست‌پایدار چیست آن وقت متوجه می‌شویم که چه فاصله‌ای با حوزه مطلوب داریم. زیست و توسعه پایدار موضوعی است در تعارض فعالیت‌های سودآورانه کوتاه‌مدت قرار دارد؛ یعنی بخش عمده‌ای از فعالیت‌هایی که شرکت‌های مختلف انجام می‌دهند، با رویکرد ایجاد ثروت در کوتاه‌ترین زمان ممکن است و توسعه و زیست‌پایدار، در تعارض جدی با آن قرار دارد؛ به طور مثال اگر یک شرکت پتروشیمی بتواند بحث‌های زیست‌محیطی را پنهان کند، می‌تواند سود بیشتری کند که متأسفانه همه شرکت‌های پتروشیمی مسائل زیست‌محیطی را نادیده می‌گیرند و ما با یک تخریب وحشتناکی از آلوده‌سازی محیط زیست از طرف صنایع از جمله پتروشیمی مواجه هستیم.

در دنیای اکوسیستم کارآفرینی، شکل گرفتن توسعه و زیست پایدار، نیازمند توجه‌ها و مکانیزم‌های ویژه است. دانشگاه‌ها باید بتوانند شرکت‌ها و جامعه و فضای کسب و کار رو متوجه این کنند که باید بخشی از سرمایه‌گذاری را در حوزه‌هایی انجام بدهند که منافع میان مدت و بلندمدت برای جامعه دارد. این آگاهی در فضای استارت‌آپی ما وجود ندارد و از این منظر دانشگاه را مقصر می‌دانم. برای اینکه بتوانیم تغییری در این رویه ایجاد کنیم باید سرمایه‌گذاری‌هایی با ویژگی‌های صبر و حوصله بیشتر که به مسائل اجتماعی بیشتر توجه می‌کند، صورت گیرد و در نتیجه ما هم از طرف دولت و هم معاونت علمی ریاست جمهوری و هم از طرف دانشگاه‌ها هم از طرف شرکت‌ها و حوزه‌های کسب و کار باید یک توجه جدی به مشخصات کارآفرینی در این حوزه شود و در غیر این صورت، تعداد کسب و کارها و افراد و جوان‌هایی که تلاش خواهند کرد کاری انجام بدهند، افزایش می‌یابد و متأسفانه نتایج محدود خواهد بود؛ یعنی منجر به این خواهند شد که یک فارغ‌التحصیل مهندسی شیمی که از او انتظار می‌رود که بتواند مسئله‌ای را حل بکند و بعد مسئله زیست محیطی را توجیه کند و در ادامه فعالیتی در این حوزه انجام دهد، به سمتی کشیده می‌شود که فعالیت تجاری کند و یک فعالیت مانند دیجی کالا ایجاد کند و در حالیکه مسأله فضای استارت‌آپی حوزه زیست پایدار ما این نیست و ما با یک خلأ جدی در این حوزه مواجه‌ایم و به نظر من دانشگاه باید حتما در اصلاح این موضوع حرکت کند و معاونت علمی ریاست جمهوری در این حوزه باید به طور جدی ورود کند تا افراد یا دانشجویانی که می‌خواهند وارد حوزه کارآفرینی بشوند، زمینه برایشان فراهم باشد.

الان این زمینه فراهم نیست و فعالیتهای کارآفرینانه که الان حمایت می‌شود ربط درست و مستقیمی به حوزه‌های زیست پایدار و بحث‌های مهندسی شیمی که می‌تواند کشور را در بخش‌هایی نجات دهد و باعث تأثیر اجتماعی شود را ندارد. ما لازم می‌دانیم که در این حوزه‌ها توجه جدی و اصلاحات جدی انجام شود.

۴. چه فعالیتهایی را در دوره مقطع کارشناسی ارشد دنبال نمودید و چگونه وارد حوزه کسب و کار شدید و اینکه استارت فعالیتهای کسب و کار شما از چه زمانی بود و چگونه توانستید در این مسیر قدم بگذارید؟ در حال حاضر نیز به دانشجویان، توصیه می‌شود که کسب و کار خود را در حوزه کارآفرینی دنبال کنند؛ چه توصیه‌های برای آن‌ها دارید؟

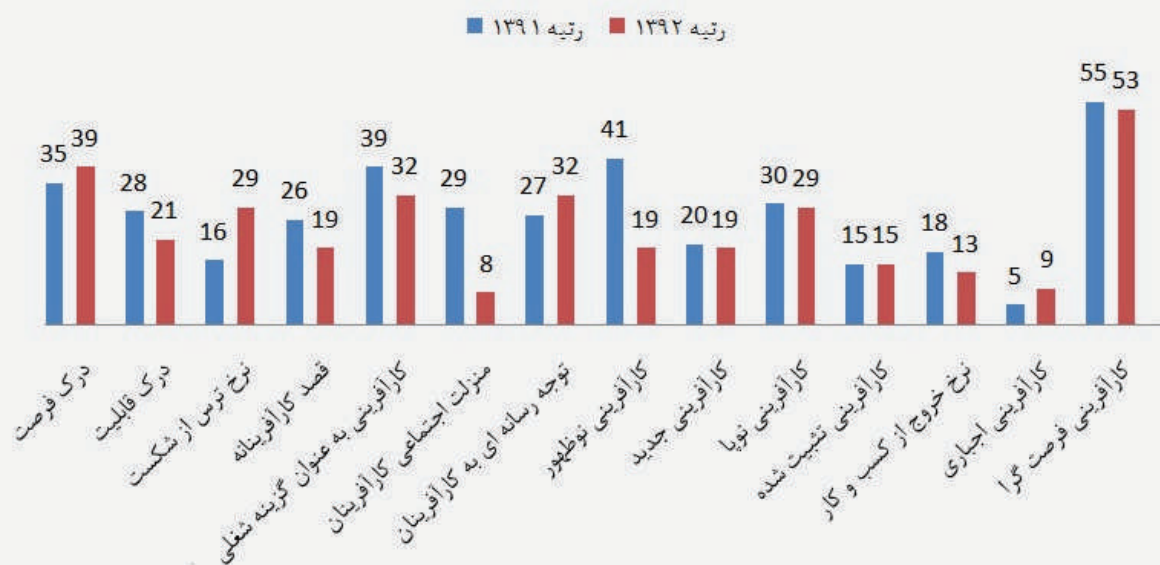
سیستم آموزشی ما مخصوصا سیستم آموزشی قبل از دانشگاه،ضعفی دارد و این حلقه مفقودی سیستم آموزشی ما این است که شناخت خوبی از مهارت‌ها، توانمندی‌ها و پتانسیل افراد به آن‌ها داده نمی‌شود و در نتیجه، با یک دید محدودی به کنکور می‌رسند. من هم بر اساس همین مسئله، تصورم این است که در دوره دبیرستان، شناختی از مهارت‌ها و توانمندی‌های خود نداشتیم و در نتیجه به شکلی تحت تأثیر این موضوع که چه رشته‌ای نمره علمی بالاتری دارد، انتخاب رشته کردم و وارد دانشگاه شدم. این ضعف بزرگی است که باید افراد و خانواده‌ها سعی کنند آن را جبران کنند و اگر به هر نحوی این ضعف جبران نشد، به نظر من مقطع کارشناسی، زمان مناسبی است که دانشجویان بتوانند به ارزیابی دقیقی از توانمندی‌ها و مهارت‌های خود در زندگی برسند. دانشگاه اولین تمرین جدی زندگی اجتماعی‌ست؛

شاید عجیب باشد که بگویم گاهی مواقع زمان زیادی یک موضوع مهندسی در شرکت مطرح می‌شود و من نه بر اساس اینکه خودم در شرکت در آن حوزه مسئولیتی داشته باشم، بلکه به دلیل حس کنجکاوی و علاقه‌ای که به آن مبحث دارم به آن زمینه ورود می‌کنم و مقالاتی در رابطه با آن موضوعات مطالعه می‌کنم. مثل اکنون که بحث غشاهای سرامیکی که مورد توجه قرار گرفته است و از موضوعاتی هستند که زمان‌هایی در روز را به مطالعه آن‌ها اختصاص می‌دهم. این موضوعات امروزه، موضوعاتی هستند که خیلی با آن‌ها سر و کار داریم.

من در دوره کارشناسی، با ارزیابی بهتری که نسبت به شرایط و توانمندی‌ها و پتانسیل‌های خود پیدا کردم، به این نتیجه رسیدم که بیش از اینکه در فعالیت‌های مهندسی عمیق بشوم و واحدهای بیشتری را در دوره ارشد یا دکتری بگذرانم، رویکردهای کارآفرینانه بیشتری در خود دیدم. در واقع همین ارزیابی بود که بر تصمیمات آینده من تاثیر گذاشت؛ چه تغییر رشته در کارشناسی و چه تحصیل MBA در کارشناسی ارشد در حال حاضر می‌توانم بگویم که دوران رجعت من است و تصورم این است کسانی که فعالیت‌های کارآفرینانه انجام می‌دهند، پس از مدتی متوجه اهمیت مباحث مهندسی و فنی در حوزه کاری خود می‌شوند و من الان در چنین وضعیتی هستم؛

رتبه ایران در شاخص‌های کارآفرینی

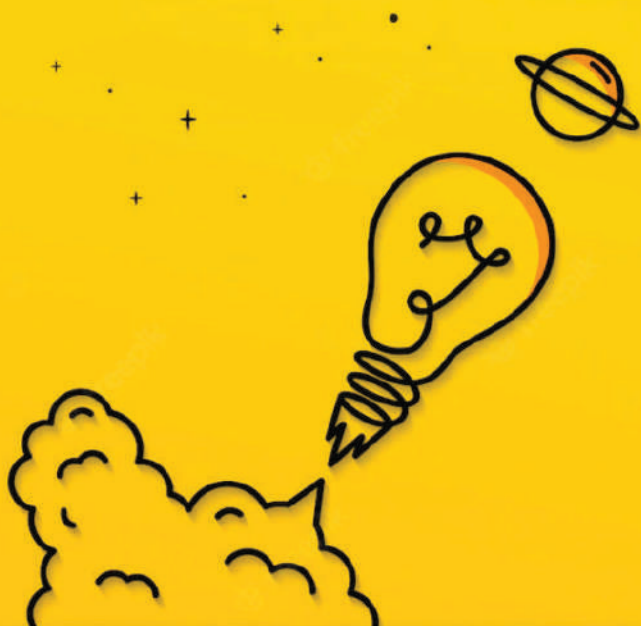

۶. یکی از مشکلات مهم دنیا در حال حاضر و آینده، مشکل کمبود آب است. چه راهکارهایی در حوزه شرکت‌هایی همچون MANA Energy & Water برای حل این مشکل دنبال می‌شود؟

اگر بخواهم با مثال توضیح بدهم فرض کنید ما ۴ میلیارد متر مکعب آب در سال برای شرب مصرف می‌کنیم. ما در شهرهای زیادی به دلیل اینکه هنجارها و اصول اخلاقی مهندسی نهادینه نشده و دولت ما هم غفلت می‌کند، کیفیت آبی که به مردم می‌دهیم قابل قبول نیست و این یکی چالش‌های اصلی‌ست. ما با یک چالش کیفی آب شهرها مواجه‌ایم؛ آبی که در شهر تهران ما به شهروندهای تهران می‌دهیم در بخش‌های زیادی از شهر کیفیت قابل قبولی ندارد و در شهرهای زیادی به خصوص شهرهای مرکزی ایران، با این چالش مواجه هستیم که میزان آرسنیک آب بالاست و ما با خطر افزایش بیماری‌های متنوعی از سرطان مواجه هستیم. در نتیجه در بحث کیفیت آب و پالایش آب بخصوص در حذف آرسنیک برای آب ورودی شهرها ما با چالش مواجه‌ایم و این یکی از حوزه‌هایی است که دانشگاه باید روی آن کار کند.

۵. یکی از دستاوردهای شما در مقطع کارشناسی کسب مدال BIS (British Invention Show) بوده است، لطفاً در رابطه با این عنوان توضیح دهید.

حیطه اصلی مسابقات BIS در آن سال مربوط به آب‌وهوایی Climate Change بود و با توجه به اینکه آن سال‌ها در ایران شروع سال‌های خشکسالی محسوب می‌شد، موضوعی در همین رابطه در Invention Show ارائه دادیم که مورد توجه بسیار زیادی قرار گرفت و باعث شد بستر مسیر شغلی را برای من فراهم سازد و من به عنوان مهندس صنایع متوجه بحث‌های اقلیمی و آب‌وهوایی شدم. بعد از سمینار که به ایران بازگشتم، در یک مقطع حدود ۴ سال در یک شرکت محیط زیستی جذب شدم و مشغول به کار شدم و به عنوان کسی که مسئول توسعه آن شرکت هم نیز بودم، ناگزیر از تصفیه خانه‌هایی در ایران، عراق، سوریه، ازبکستان بازدید کردم و متوجه یک شرایط نابسامانی در پروژه‌ها شدم که در ادامه راجع به بعضی از آن‌ها صحبت می‌کنم.

حوزه چهارم، پساب‌های صنعتی است. ما اکنون یک آلودگی فوق‌العاده جدی را از طرف واحدهای صنعتی به محیط زیست کشور وارد می‌کنیم. عمده واحدهای پتروشیمی، پساب بسیار جدی را وارد محیط زیست می‌کنند؛ شرکت‌های پتروشیمی که دارای تاسیسات و زیربنای درستی برای تصفیه پساب هستند، بسیار کم هستند. پساب‌های خطرناکی که هر مترمکعب آن، می‌تواند چند ده مترمربع خاک را نابود کند و ما هرشب پتروشیمی‌هایی مثل ماهشهر و عسلویه را شاهد هستیم که با گلیدرهای حمل پساب خود، این پساب را در طبیعت رها می‌کنند. این حوزه‌ای است که ما با آن چالش زیادی داریم. هر دانشجویی و هر استادی که در زمینه **Over Separation** و جداسازی پساب‌های خاص مثل زباله‌های صنعتی (**Spent Caustic**)، راه‌حلی و ایده‌ای داشته باشد، شرکت‌ها و واحدهای صنعتی از آن استقبال می‌کنند. این حوزه‌های مذکور، حوزه‌های اصلی و چالش‌های روز زیست پایدار هستند. مهندسی شیمی شاخه‌ها و زمینه‌های متنوعی دارد و مهندسان شیمی می‌توانند در حوزه تصفیه آب و پساب کار کنند. دانشگاه بایستی با پیش‌بگذارد و جلساتی را برگزار کند و افرادی را از صنعت دعوت کند تا مسائل واقعی زیست محیطی را بیان کنند؛ حتی اگر در آن جلسات به راه‌حلی هم نرسند، این گفتگو، گفتگوی موثر است.

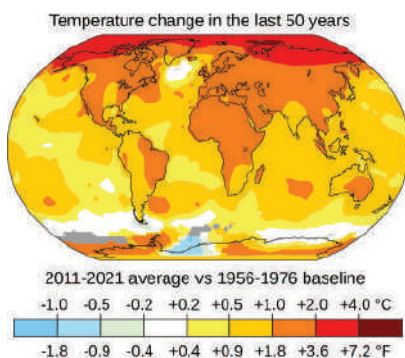
طبیعتا اگر دانشجویی که روی این پروژه کار کند، می‌تواند جذب یک شرکت شود یا اینکه می‌تواند کارآفرینی در این حوزه ایجاد کند. حوزه دوم و چالش بعدی ما این است که از ۴ میلیارد متر مکعب آب که ما مصرف می‌کنیم، ۲ میلیارد متر مکعب از آن بازیافت می‌شود و اگر دانشجویی در حوزه تصفیه پساب بتواند علم خوبی کسب کند و ایده خوبی داشته باشد، حتما جذب یک شرکت خوب خواهد شد چون ما هنوز ۲ میلیارد متر مکعب پساب تصفیه نشده داریم و این موضوع بدین معناست که حداقل ۲۰۰ تصفیه‌خانه فاضلاب در ۱۰ تا ۲۰ سال آینده در کشور باید ایجاد شود. حوزه سوم این است که ما بخش عمده‌ای از صنایع را الزامی قانونی کرده‌ایم که از پساب تصفیه شده شهرها استفاده کنند؛ به عنوان مثال پالایشگاه تهران ملزم به این است که از پساب تصفیه شده شهر تهران استفاده کند. هر دانشجویی، هر کسی و هر شرکتی که بتواند در حوزه استفاده مجدد از پساب و تبدیل پساب تصفیه شده به آب قابل استفاده (**Process Water**) فعالیت کند و با غشا (**Membrane**) آشنایی درستی داشته باشد و مسائل و چالش‌های واقعی طبقه‌بندی غشایی را بداند، حتما می‌تواند در زمینه مناسبی کار بکند. ما در حوزه بازیافت آب سرمایه‌گذاری زیادی بایستی بکنیم و اکنون در حال انجام آن هستیم. بخش عمده‌ای از صنایع ما در شهر اصفهان از بازیافت آب و پساب استفاده می‌کنند؛ مثل فولاد مبارکه و نیروگاه‌های مختلف. این‌ها شرکت‌هایی هستند که ما با همکاری دولت، ملزمتان کردیم که به جای استفاده از آب‌های سطحی، آب‌های زیرزمینی و چاه‌ها، از پساب تصفیه شده استفاده کنند.

۷. در رابطه با مشکل کمبود آب، در ایران همواره مسائلی همچون مصرف بی رویه آب در حوزه‌های مختلف اعم از کشاورزی، وجود دارد. به نظر شما چگونه میتوان این مشکلات را حل نمود؟

به نکته درستی را اشاره کردید، این حوزه، حوزه‌ای است که در تخصص مهندسی شیمی نیست. بدین معنا که ما در این حوزه هدر رفت آب بسیار زیادی داریم و الگوهای کشت نامناسبی را دنبال می‌کنیم. این مسائل از دو جنس است؛ اولین مورد سیاست‌گذاری‌های الگوی کشت است که بایستی دولت با کشاورزان به یک تفاهمی برسد و الگوهای کشت را اصلاح کند. دومین مورد این است که توجه مهندسين کشاورزی را می‌طلبد یا در برخی از بخش‌ها مهندسی مکانیک که بتوانند روش‌های بهتری را برای آبیاری و زه‌کشی ارائه دهند. یک بحث، چالش هدررفت آب است که در حوزه کشاورزی بسیار زیاد است، یک بحث، مسئله آلودگی آب و پساب است که اینجاست که مهندسين شیمی ورود پیدا می‌کنند. ۸. به نظر شما، نشریاتی همچون نشریه تکنوزیسم، چه نقشی در فرهنگ سازی صرفه‌جویی آب در زمینه‌های مختلف خواهند داشت؟

یادم می‌آید دو سال پیش، متوجه شدم یکسری از شرکت‌های همکار خارجی، ما را به مناسبت صدسالگی تصفیه بیولوژیک دعوت کردند و برنامه‌هایشان را مطرح کردند. من نشستی را شرکت کردم و در آن نشست، گفتمان غالب این بود که تمام دنیا در حوزه آب و پساب دچار ضعف است و آنقدری که زمینه‌های دیگر مهندسی و فناوری توانسته‌اند با چالش‌های جدید، خود را تطبیق دهند، در حوزه آب و پساب، نوآوری‌ها محدود بوده است و بنابراین فشار درخواست در دانشگاه‌های اروپا وجود داشته و دارد.

امروز در جایی که ایستاده‌ایم، از لحاظ پروژه‌های زیست محیطی جای قابل قبولی نیست. به عنوان مثال از نقطه نظر Global Warming یا همان گرمایش جهانی، دنیا در جای بدی ایستاده است. با بخش عمده‌ای از اهداف و هدف گذاری‌هایی که برای جامعه جهانی در نظر گرفته شده بود، فاصله داریم. دنیا در بحث‌های توسعه پایدار و زیست محیطی، جایگاه بدی دارد. این وضعیت در ایران بدتر است! این بخش از قضیه به شما بستگی دارد. بخشی از این چالش به دانشگاه بستگی دارد و من در واقع از وقتی که دکتر توکلی پیشنهاد مصاحبه با نشریه را دادند، استقبال کردم؛ زیرا یک طرف این موضوع دانشگاه است، جدا از نخبگان و دولت‌ها، به نظر من دانشگاه هم از چند منظر دچار چالش است. راه‌حلی‌هایی که که از طرف دانشگاهی‌ها ارائه می‌شود، راه‌حل‌های دقیق و به روزی نیست و فاصله زیادی از حالت مطلوب داریم و دوم اینکه دانشگاه‌های ما تمرکز زیادی بر واقعیت زیست محیطی کشور ندارند و سوم اینکه آن نقش عمومی خود را به درستی ایفا نمی‌کنند؛ در نتیجه تلاش من این بود که به عنوان کسی که از فضای آکادمیک دانشگاه فاصله گرفته و در حوزه کاری فعالیت می‌کند، در این گفتگو این مسائل را بیان کنم.

تغییرات دما زمین طی ۵۰ سال گذشته که نماینده شدت یافتن بحران گرمایش جهانی است

۹. به عنوان سخن آخر، چه توصیه‌ای برای دانشجویان و مخاطبان نشریه تکنوزیسم دارید.

خوب است به عنوان دانشجویانی که در این حوزه درس می‌خوانید از همان ابتدا نسبت به چالش‌های واقعی که در حوزه رشته شما است، دید خوبی پیدا کنید. این خیلی کمک می‌کند که درستان را بهتر بخوانید. معمولاً اساتید دانشجویان را با فرآیندهای کشوری آشنا می‌کنند ولی اگر هم نکنند، در واقع خود دانشجو مسیری را پی بگیرد که بتواند از جاهایی که فرآیندهای کشوری سال‌های زیادی آنجا بهره‌برداری می‌شود، بازدید بکند؛ مثلاً با یک شرکت بین‌المللی که سال‌های طولانی در این حوزه کار می‌کند مسائل را مطرح کنید، این یک جهت‌دهی خیلی واقعی و جدی به کارهایتان خواهد داد. حتی اگر الان چیزی ندانید و بعدها به این برسید که چه می‌خواهید انجام بدهید یا چه تحقیقاتی انجام دهید، این مفید خواهد بود. گرفتن پذیرش و فاند خوب از دانشگاه‌های بین‌المللی در دوره ارشد و دکترا مستلزم این است زمینه و حوزه‌ای که انتخاب می‌کنید از چالش‌های روز دنیا باشد. فرض کنید «تکنولوژی‌های اوزون» چالش روز دنیاست، این را اگر کسی آشنا باشد و در واقع در این حوزه مطالعات را جهت‌دهی بکند، حتماً برایش مفید خواهد بود. در واقع بهتر است بگویم پیشنهاد این است که با چالش‌های واقعی که در حوزه تحصیلی‌تان هست آشنا بشوید و راه‌حل برایش پیدا کنید. دانشجو اگر به این ایمان برسد که بداند در دنیای واقعی چه اتفاقی در حال رخ دادن است، راهش را پیدا می‌کند؛ حتی اگر دانشگاه‌ها، شرکت‌ها یا حتی دولت کم‌کاری کنند یا زمینه‌اش را فراهم نکنند.

به هر حال اگر دانشجو به این ایمان برسد که می‌خواهد برود یک «تصفیه‌خانه غشایی پساب» را ببیند، کسی که می‌خواهد برود تکنولوژی متنوع را پیدا کند، کسی که می‌خواهد با «تصفیه بیولوژیک آشنا» بشود، یا مثلاً فرض کنید کسی که می‌خواهد برود «حذف بو به روش فتوولتائیک» را ببیند، کسی که می‌خواهد با روش سرامیک فیلتر آشنا بشود، راهش را پیدا می‌کند؛ فقط مهم این است که به این ایمان برسد و بعد این تأثیر جدی می‌گذارد در مسیر تحصیلی و حتی مسیر شغلی دانشجویان.

حتماً ما هم به نشریه شما کمک می‌کنیم و مطمئنم که نشریه شما می‌تواند یکی از بسترهای دانشجویی باشد که بیشترین آموخته‌های دوران آموزشی‌تان را بدست می‌آورید. من به خود شما دوستانی که در نشریه کار می‌کنید تبریک می‌گویم. خیلی اوقات آن درسی که شما از فعالیت در قالب نشریه می‌آموزید یکی از سرمایه‌های اصلی شما در زندگی کاری و حرفه‌ای‌تان خواهد بود. مطمئن باشید هر یک ساعتی که در نشریه می‌گذارید یک سرمایه‌گذاری بسیار بزرگی در زندگی‌تان هست. نمی‌گویم درستان را خوب نخوانید اما مطمئن باشید خیلی بیش از آن نمره‌ای که ممکن است در معدل تأثیر بگذارد، از طریق فعالیت‌های این چنینی در نشریه و... برداشت خواهید کرد. بابت این همتی که کردید هم به خود شما تبریک می‌گویم.

مصاحبه‌گران و نویسندگان: محمد آزادمجیری، محمدرضا شیروانی، امیرفرهاد نوروزی مقدم، سیده حنا بنایی، رضا عباسی

